

Dialog o obecných tématech byl natočen v úterý 29. března 2011 v odpoledních hodinách v prostorách pracovny Jaroslava Votavy, Schnirchova ulice, Poděbrady, dotočen ve středu 8. června 2011 dopoledne ve stejných prostorách.

MS: *Rád bych se zeptal, jak jste uvažoval o roku 1989. Bylo do období postupného ochabování komunistického režimu a bylo zřejmé, že změna na sebe nedá brzy čekat?*

JV: Převzal jsem myšlení tatínka. Ten v jakékoliv době a podobě říkal, že komunistický režim, který je založen na krádeži a na zlodějině, nemůže vydržet. Přijde doba, byť on se toho nedočká, ale my ano, že dojde k nápravě. Když jsem to někde řekl, tak se všichni smáli. To proto, že to není možné. Pochopitelně, shodli jsme se na tom, že systém stojí a padá s Ruskem. Odtamtud přišel veškerý chlad, jakmile padlo Rusko, tak to padlo i zde jako domeček z karet. Dominový efekt zasáhl celou Evropu, která byla doménou ...

MS: ... *Sovětského svazu.*

JV: To byl ten pakt z Jalty. Jakmile toto padlo, jakmile se velmoci dohodly, že to bude jinak, tak poté to padlo. My jsme na tom neměli podíl. Kdyby nepadlo Rusko, tak rok 1989 zde nebyl, jelikož by to potlačili jako všude jinde. Potlačili to v Maďarsku, tak by to potlačili i zde. Soudím, že to je práce Reagana, jenž dokázal Rusko ne snad uzbrojit, ale dostat do těchto uliček.

MS: *Rusové i tak věnovali hodně prostředků na zbrojení. Peníze šly prioritně do této oblasti, přičemž ostatní odvětví trpěla.*

JV: S Amerikou nemohli vůbec soutěžit.

MS: *Shodou okolností Sovětský svaz končí v roce 1991. Velký impuls postupnému oteplení se objeví v roce 1985, kdy se Gorbačov dostává k moci, a to tedy není pád Ruska.*

JV: My neznáme velmocenskou politiku, tak nemáme tušení, co se dělo, jaké byly uzavírány tajné dohody. To byly velmocenské dohody. My si můžeme pouze domýšlet, co a proč se stalo, neboť je to pro nás zcela zásadní věc, ale nepochopitelná. Tyto analýzy se otevrou za padesát let, a to již na tomto světě nebudu, když se přijde na to, proč se to a to stalo ... Mělo to jisté souvislosti, které neznáme. Považuji to skutečně za tajné věci.

MS: *Československo nebylo sice malým státem, ale patří do čtveřice, států, kde se proměnily režimy. To máte Polsko, Maďarsko, Východní Německo a Jugoslávie, ta později.*

JV: Byl to blok a byla to sféra Ruska a její vliv padl.

... Komunismus a minulost ...

MS: *Nejprve bych počal obecnou otázkou: Jak vnímáte minulý režim a co si myslíte o realizovatelnosti ideologie komunismu? Tuším, že jste se vyjádřil, že ti, kteří podporují ideologii komunismu, se snaží žít na úkor druhého.*

JV: Každou ideologii, dělají lidé a o zločinnosti minulého režimu není pochyb. Když se dostanou k moci lidé, kteří nemají žádné morální zábrany, pak je zle. Ještě horší však je, když jsme se z minulého vývoje nepoučili a všichni ti grázlové unikli trestu, třeba jen morálnímu (ztráta třeba volebního práva a veřejné odsouzení).

MS: *Jak jste se díval na lidi, kteří vládli tomuto státu? Bylo možné je považovat za figury, které čekaly na příkazy z Moskvy?*

JV: Nejhorší na tom je, že čekali. Zde bychom mohli užít spojení „Poturčený je horší než Turek“. Snažili se daleko více, než byli nuceni. Například v Polsku byl maloobchod. Tam bylo drobné podnikání, v Maďarsku též. Zde lidé dělali vše s větší důkladností, byť nemuseli, ale chtěli se zavděčit.

MS: *Jinými slovy jsme byli papežštější než papež. Na druhou stranu je zvláštní, že Československo, když se srovnává, tak je uváděno jako prostor, kde byla nejvyšší životní úroveň.*

JV: To proto, že vždy tuto svou úroveň mělo. Československo jako malý stát prodělalo nacistickou okupaci, kdy Němci vyvraždili špičky, elitu národa. Komunisté v tom pokračovali. Nesmíme zapomínat na emigraci. Kolik schopných lidí uteklo z Československa? Co zde zbylo? Pro malý národ, když prodělá takovou ztrátu inteligenčních špiček, tak to je opravdu velká rána a ta se těžko zaceluje.

MS: 41 let.

JV: Do dnešních dnů se to nedá zacelit.

MS: *Dvě emigrační vlny.*

JV: Ano, 1948, 1968, ... To je na tak malý národ strašná rána.

MS: *Shodou okolností, v Československu nelze hovořit o tak malém národě.*

JV: Hovořím v proporcích.

MS: *Ano, v porovnání s Německem, Polskem.*

JV: Není běžné, aby tak mnoho lidí během generací zmizelo, tak co zde zbylo?

MS: *To byli lidé, kteří se v jistém ohledu ohnuli.*

JV: Ano, tak tomu je. Systému takový přístup nahrává. Tito lidé se ohnuli, přežívali, soustředili se na zahrádky, na chaty a řekli: - v tom byla dvojkolejnost - vy si dělejte vše, když nás necháte na pokoji. My se budeme starat o zahrádky. Účast ve volbách byla 99 procent. Lidé manifestačně volili, manifestačně odsuzovali. To je přesně ono. Soudím, že je to farma zvířat.

MS: *Někteří si byli rovni a někteří si byli rovnější.*

JV: Orwell byl v tom to nadčasový. Do této situace to přesně zapadá. Prasátka v tom byla originální.

MS: *V tomto útlém dílku si člověk dobře představí Gottwalda a další.*

JV: V podstatě to byli zločinci a měli by být souzeni.

MS: *Shodou okolností, Gottwalda vzala smrt krátce po Stalinovi. Dobrá, podívejme se na naplnění představ vašeho otce.*

JV: Co mohl dělat? Nic. Musel žít s tím, že se musí postarat o rodinu, ale ve svém duchu se s tím nemohl nikdy ztotožnit, ovšem poznamenalo ho to. Žil v přesvědčení, že to nemůže nikdy vydržet. Rozhodně nepropadl nikdy beznaději nebo pesimismu, že tomu tak bude napořád. Nikdy nepřestal věřit.

MS: *Tedy žil s nadějí a vy jste se jako jeho pokračovatel té změny dožil.*

JV: Neustále připomínal, že to tak na věky nebude, že komunismus nemůže přežít. V tom měl zdravý selský rozum.

... Rok 1989 v Poděbradech ...

MS: *Přišel rok 1989 a s ním změny. Je možné považovat procesy kolem roku 1989 za jasné vyvrácení komunistické utopie a vítězství liberální demokracie?*

JV: Komunistická ideologie není žádná utopie. Je to ideologie, která si vyžádala na celém světě miliony obětí. Celosvětovým děním a díky velmocenským vztahům jsme se ocitli v demokratickém světě a záleží opravdu na nás všech, jak s tímto potenciálem naložíme.

MS: *Ano, to je pochopitelné. Naložili jsme. Kromě radosti ze změn a puknutí ideologického krunýře, jste se zapojil do poděbradského politického života. Byl jste jedním z těch, kdo zakládal Občanské fórum.*

JV: Iniciovali jsme to tím způsobem. Bratr Ingrid Neckářové pracoval v Praze. Já jsem jezdil do Prahy, když tam byly demonstrace. Ostatně jsme tam jezdili pracovně, ale také soukromě. Nasávali jsme atmosféru milionového města. U nás v Poděbradech byl relativně klid, neboť byly jako maloměsto uspané. V Praze byl čilý život. Demonstrace nám dávaly energii. Říkali jsme si, že se něco musí v Poděbradech stát, když se velké věci dějí v Praze.

MS: *Shodou okolností, Poděbrady byly blízko centra revoluce.*

JV: Uvažovali jsme, na koho bychom se obrátili. Rozhodli jsme, že se obrátíme na osobu, která má slušnou reputaci, což byl pan doktor Frič. Hned jsme jej oslovili. Dohodli jsme, že musíme v Poděbradech založit Občanské fórum. Od doktora Friče jsme telefonovali panu Adamovi.

MS: *Byli to kantoři.*

JV: Ano, nikoho jiného jsme neznali. Pan Adam byl velice aktivní a na naší straně. Josef Šafařík byl také na naší straně. Dá se říci, že u Fričů to vše začalo. Tam jsme se sešli, diskutovali jsme. Přemýšleli jsme o tom, že nezávisle na nás může vznikat jiná skupina. Počali jsme pátrat, zdali se někdo s podobnou iniciativou nevyskytuje. Přišli jsme na to, že v okolí poděbradských ochotníků je pan architekt Pavlíček, pan Pospíšil, paní Pospíšilová, pan Tomek, pan Vlasák. Tato ochotnická společnost svým způsobem paralelně počala fungovat. Když jsme se toto dozvěděli, tak jsme se více méně spojili.

MS: *Pokud hovoříte o ochotnících, týkalo se to Ochotnického souboru Jiřího z Poděbrad?*

JV: Tito lidé vedle nás paralelně konali to, co jsme chtěli dělat.

MS: *Spojili jste síly ...*

JV: ... a uspořádali jsme tichou demonstraci. Mysleli jsme, že nás policie rozežene, ale nerozehnela. Poté se to počalo rozjíždět a počalo se konstituovat Občanské fórum. Následně přišly velké demonstrace. Většinou řečnil pan Tomek, pan Malát.

MS: *Jak se tam dostal fyzik Vladimír Malát?*

JV: Náhodně. Projevil se. Uměl hovořit jako vysokoškolský profesor. To bylo velice důležité. Také tam hovořili divadelníci pan Pavlíček pan Vlasák.

MS: *Revoluce jako divadelní představení. Dobrá, a co nálada?*

JV: To bylo nádherné.

MS: *Spolupráce?*

JV: Ano, jak mladí, tak starší lidé tomu fandili. Občanské fórum získalo absolutní převahu.

MS: *Jinými slovy komunisty volili pouze ti, kteří z jejich režimu měli užitek. Můžete popsat situaci, jak to zde vypadalo?*

JV: Sklárny Bohemia v Poděbradech to byla komunistickou záležitostí. Tam vyhrožovali, že nás nahází do pecí. Byli tam lidé z milicí, což byly ozbrojené složky komunistické strany, které bychom mohli označit za protizákonné. To byl ten lumpenproletariát. To byli ti, kteří se cítili ohroženi a byli schopni i zabít.

MS: *Vždyť dělníci podporovali aktivity studentů.*

JV: To nemá však s dělníky nic společného. Pod pojmem dělník si představuji slušného pracovitého člověka. Toto však byli dělníci v uvozovkách. To byli partajníci, kteří dostali samopal, a byli to „bezmozkové“, kteří v podstatě věřili pouze síle. Jednalo se o pohraničníky, kteří stříleli na hranicích do bezbranných lidí, kteří se chtěli ...

MS: *... dostat na svobodu. Zmínil jsem dělníky proto, že se do Prahy sjížděli lidé z Poldovky, z ČKD, tedy z velkých podniků.*

JV: Ano, byli to normální pracující lidé. Pochopitelně to nebyli komunisté.

MS: *Dobrá, participovali jste na vytvoření programu?*

JV: Ten byl jasný. To znamená, že bylo nutné zbavit se některých lidí, a poté následně obsadit radnici a začít normální život.

MS: *To znamená velký úklid v oblasti správy a rozhodování.*

JV: To znamená převzít moc a začít rozhodovat podle racionálního klíče.

MS: *Dá se říci, že lidem opozice moc spadla do rukou. Tím je myšleno, že se o ni nemuseli „prát“ s minulou garniturou.*

JV: Ano, ale v té době nebylo zcela jisté, zdali se to podaří. Svým způsobem to byl risk, neboť jsme šli do něčeho nejistého. Lidé z armády, policie mohli začít střílet do lidí, brigáda práce byla k nám povolána, vyhrožovali nám. Milice byly ozbrojeny.

MS: *Nebylo dobojováno.*

JV: Nikdo nevěděl, co se bude dít.

MS: *Jak jste v tu dobu vnímal lidi, kteří byli v čele státu, například pana Jakeše?*

JV: Neustále si vybavuji, jak všude běžel Jakešův projev. Z něho si každý dělal blázny. Začalo to na Palachův týden a poté se to stupňovalo kolem 21. srpna. Bylo vidět, že režim má na kahánku, že je otázkou času, než padne. Jakmile začali utíkat východní Němci přes ambasádu, ...

MS: ... nechávali zde trabanty, ...

JV: ... utíkali třeba i v oblasti Lipna, tak bylo cítit, že je otázkou času, kdy to spadne. Zde se využilo 17. listopadu. Když to člověk následně vidí, tak tam StB měla své konfidenty. Ten Zifčák a jiní měli své nařízení. Jistí komunisté si připravovali startovací plochy pro to, aby se mohli znovu etablovat.

MS: *Byl tam vnitrostranický boj mezi starými a mladými – proreformními strukturami.*

JV: Ty se přesunuly do nového systému. Kdo z lidí StB byl zavřený? Když tak, tak estébáci začali denunciovat své pomahače. Špičky, které to řídily, tak ušly trestu. Jednoduše Nic. Ti pochopitelně měli informace, peníze vše. Tážu se, kde jsou nyní?

MS: *Dnes jsou v jiných vodách.*

JV: Jsou zde a jsou za vodou a neustále tahají za nitky.

... Stav v roce přechodu ...

MS: *Dobrá, jak jste hodnotil společnost, hospodářství v době, kdy komunismus opouštěl naši zemi? Co jste si od nového režimu sliboval?*

JV: Především, že se napraví chyby, pokud to trochu bude možné, a že děti budou mít perspektivu.

... Hodnoty pro nový režim a kontexty ...

MS: *Během zjitřené atmosféry byla často slyšet slova jako demokracie, svoboda. Co si pod pojmem demokracie představujete? Je jednoduché toto slovo vzývat, poté je obtížné naplňovat.*

JV: Základní předpokladem byla volnost, že měl člověk možnost vycestovat. Největší problém byl, že jsme zde byli jako v kleci. Člověk měl možnost jet na Balaton, ale na devizový příslib do Jugoslávie. Pro mě bylo absolutně vyloučené, neboť zde člověk byl zavřen. Absolutní svobodou pro mě je, že mohu vyjet. Zdali na to mám, či ne, je druhou věcí, ale mohu. Když pro to něco udělám, tak mohu. Tenkrát to nešlo. To samé je i se vzděláním. Dnes lidé mohou získat jakékoliv vzdělání a kdekoliv. Já jsem nemohl. Pokud bych dnes měl tu možnost, tak bych šel studovat do Anglie, do Ameriky. Lidé dnes mohou jít kamkoliv, pokud znají jazyky a získají například stipendium.

MS: *Minulý režim pro vás byl synonymem vězení. Východ byl otevřen. Moskva nabízela možnost realizace.*

JV: Mohl jsem – i když je to otázka – řekněme jet do Moskvy. Tam bylo spoustu míst, kam cizinci nemohou. Když jsem dělal na montážích, tak jsme procházeli spousty bytů. Byli jsme u jednoho pána, který říkal, že jeho manželka je Ruska. Dvakrát do roka musí jet k jejím rodičům. Její otec byl vysoko postavený soudruh a tuším, že byl předsedou sovchozu, ovšem někde za Uralem. On mi říkal, že musí vlakem do Moskvy, ta má 6 nádraží, z toho pouze dvě jsou přístupná pro cizince. Ostatní přístupná nejsou. Také hovořil o okresech, kam nesmí někteří cizinci jít. Cizinci měli speciální povolení a museli se všude hlásit. Neexistovalo, že někam svobodně jedou. Museli se na každé policejní stanici hlásit a sledovali jejich pobyt, kde se pohybuje.

MS: *I na tomto byla vidět oprese.*

JV: Pochopitelně, kontrolovali je a sledovali je.

MS: *S koncem komunistického režimu jste vnímal převážně možnost svobody pohybu, podnikání,*

možnosti vzdělání?

JV: Na tom dnešní mládež vydělala nejvíce. Lidé si to neuvědomují.

MS: *Možnost studia, ...*

JV: ... hlavně kdekoliv studovat.

MS: *Nesmíme zapomenout, že je to podmíněno příjmy.*

JV: Samozřejmě, ale ta možnost zde je. Když je někdo šikovný, nadaný a schopný, tak si nalezne cestu, jak i tuto překážku překoná. Jsou mezinárodní fondy, nadace, kluby,

MS: *Dá se říci, že pokud člověk má jasně vymezený cíl, nalezne cestu, i když cesta není přímá?*

JV: Možnost má, a my jsme ji neměli.

... Ztráty ...

MS: *Vnímáte roky strávené v minulém režimu jako roky ztracené či nenaplněné?*

JV: Pochopitelně, že je to velká ztráta nejen pro mě, ale také všechny. Musíme se tázat, kde Československo mohlo být stejně jako Rakousko - Německo. To se těžko dá dohnat. Je to vidět již v příjmech, na hmotném vybavení.

MS: *Ano, ovšem Rakušané a Němci jsou u našich hranic. Sousedíme s nimi, a tak je logické, že se budeme s nimi srovnávat a nebude usilovat o srovnání s Bulhary či Rumuny.*

JV: My jsme s nimi byli srovnatelní. My jsme byli dokonce i před Rakouskem.

MS: *Také jsme neměli rozbořenou zemi.*

JV: Shodou okolností jsme Rakousku posílali potravinovou pomoc. Obleky a jiné se posílaly do Rakouska. To proto, že to byl poražený stát.

... Politika a kontexty ...

MS: *Posuňme se na otázku politiky. Jak ji vnímáte? Jde v ní podle vás o prosazování zájmů, či o péči o obecné blaho?*

JV: Jakou politiku?

MS: *Myslím tím politiku obecně, jak na místní úrovni, tak na úrovni celostátní. Lidé na ni nadávají. To proto, že politika je mnohdy neproduktivní. Jak tuto činnost vnímáte po roce 1989? Dříve byla politika spojena s komunistickou stranou a účastnili se jí pouze vybraní. Jak vnímáte význam politiky dnes?*

JV: Soudím, že otázka není dost dobře položená, neboť politika je jedna věc, a lidé, kteří ji dělají, jsou druhou věcí.

MS: *Jedná se o spojené nádoby.*

JV: Pochopitelně, ale po roce 1989 tím, že nedošlo k žádné větší sebereflexi, to znamená, že nedošlo k dekomunizaci, vznikl obrovský problém. Lidé, kteří vše sledovali pro Státní bezpečnost, jež více

méně vše řídila, tak s nimi se vůbec nic nestalo. To je vidět na panu Hušákovi. Ten do dnešních dnů vykládá, jak byl v StB. Společnost je těmito lidmi prošpikovaná. Měli peníze, měli informace, a podle toho to také vypadá.

MS: *Otázkou je, zdali by to šlo udělat jiným způsobem? Koho nahradit za „staré“ kádry?*

JV: Byl problém, že disident nebyl absolutně připraven na převzetí moci. Byli to idealisté a „naivní“ lidé.

MS: *Ano, oni o to neusilovali. Disidenti chtěli napomoci tomu, aby se to rozpohybovalo, a poté z vlaku včas vystoupit. V devadesátých letech tam nastoupili lidé, kteří byli součástí Charty 77, součástí šedé zóny,*

JV: Lidé z Charty 77 byli lidmi různých postojů. Budto byli pravicoví, či to byli ukřivdění komunisté, kteří byli po roce 1968 vyhozeni z partaje. Stačí jmenovat Jiřího Dienstbiera a jiné. To byli komunisté, kteří se podíleli na ničení společnosti.

MS: *Byli to lidé, kteří se dokázali na společenský vývoj dívat patřičně kriticky a vymezit se vůči režimu.*

JV: Ano, byla to svým způsobem odvaha.

MS: *Na druhou stranu je otázkou, zdali je možné vést negativní politiku. Rok 1989 je rokem, kdy se lidé dokázali shodnout na tom, co nechceme. Byl však velký otazník, co vlastně chceme, žádáme? Díky tomu se Občanské fórum počalo přirozeně dělit.*

... Politika a demokracie ...

JV: Jsem přesvědčen, že lidé věděli, co chtějí. Soudím, že - za prvé - chtějí svobodu a také demokracii.

MS: *Ano, ale to je široký pojem.*

JV: Dále usilovali o svobodné podnikání, cestování. Soukromé podnikání zde přece bylo na dlouhá léta potlačeno.

MS: *Dobrá, sám rozumím demokracii jako způsobu vlády, díky němuž se civilizovaným způsobem řeší konflikty, které přirozeně vznikají v průběhu vládnutí.*

JV: Ano, také se musely znovu tvořit demokratické struktury, které zde nebyly.

MS: *To není možné vytvořit mávnutím vrbového proutku.*

JV: Ano, samozřejmě. To je o lidech. Československo několika emigracemi přišlo o více méně o elity - a to, co zde bylo, elity v tom pravém slova smyslu nebyly. Němci vyvraždili elity, komunisté pokračovali. Lidé, kteří utekli, nebo končili na popravištích či lágrech, byli elitou národa. Tak malý národ, jako je národ český, na to doplatili. Jednoduše elity „nejsou“.

MS: *Ano, ale to je běh na velmi dlouhou trať. To není, jako když se dá do země semínko, zalije se a ze semínka vyroste, ...*

JV: ... a proto to je otázka generací.

MS: *Sluší se říci, že Masaryk hovořil o padesáti letech, ...*

JV: ... ale za jiných podmínek. Nemohl předpokládat, že vlastně dojde k šílené devastaci komunisty. To byl lumpenproletariát. To byla zločinecká organizace, která v podstatě ničila hodnoty.

MS: *Lidi ... Dobrá, dříve byla politika čistě pro vybrané skupiny lidí, a dnes se politiky může účastnit kde kdo.*

JV: Může. Ano, ale vybrané skupiny stále existují. Stále se to motá kolem několika rodin, které nepustí druhé nahoru. Na toto téma byl v Mladé frontě DNES článek, kde byly klany rozklíčovány. Bylo jasně vidět, kdo se v jakých vrstvách pohybuje a odkud toto vzniká. Soudím, že to jsou opravdu mafiánské struktury, kde se to odehrává pouze mezi desítkami lidí, kteří si rozdělují různé posty.

MS: *Inu, z vašeho pohledu je tato scéna pěkně zkažená. Dobrá, ale co takový obyčejný člověk může dělat pro to, aby politika byla dostatečně efektivní?*

JV: Jsem přesvědčen, že obyčejný člověk má problém. Jemu se nedostávají patřičné informace. Ty by museli podávat novináři, kteří jsou nestranní. V tom vidím problém. To proto, že žurnalisté jsou pouze lidé. V tomto ohledu je síla peněz velká.

MS: *Můžeme říci, že lidé se to nedozví, jelikož o to není „odpovídající“ zájem, aby se to lidé dozvěděli. Pro dobré vládnutí je to výhodné.*

JV: Jsou spousta slušných lidí a velice schopných lidí, kteří by byli velmi dobří, ale nechtějí se zúčastnit politického klání z jednoho prostého důvodu. Zde platí rčení: „Když chceš s vlky žít, musíš s vlky výt.“ V tom nacházím problém. Každý vidí, jak je politika špinavá, jaká tam panuje obrovská korupce, kdo se toho účastní. Jakmile do toho vstoupí čistý člověk, tak je sám, nebo jsou jen dva či tři. Podívejte se na Václava Fischera. Ten vstoupil do politiky s velice naivní a „čistou“ tváří, a dopadl jak sedlák u Chlumce.

MS: *Je to případ hlavní postavy románu Idiot knížete Myškina?*

JV: Pokud tam vstoupí člověk, jenž je opravdu čistý, tak struktury jednoduše nerozbije. Bude tam sám a ...

MS: *... buď jej semelou, ...*

JV: ... či se přizpůsobí.

MS: *Z dlouhodobého hlediska je to velmi nebezpečné.*

JV: S tím souhlasím.

... Dynamika změn, cesty k vyrovnání ...

MS: *Rád bych se zeptal, jak jste hodnotil rychlost jednání v počátcích devadesátých let ve srovnání s tím, co je nyní? Reformy v devadesátých letech byly zásadní a byly dělány s patřičnou rychlostí. Musel se například reformovat právní řád, vytvořit nová pravidla pro hospodářskou soutěž.*

JV: Nadšení, které zde bylo, nezůstalo. Všichni začali tvrdit, že musí být kontinuita. Nebylo možné zákony rychle rušit a měnit. Byl to jisté míry zachován statut quo.

MS: *Dobrá, jak se poté díváte na slova: měníme systém, neměníme lidi. Napsat zákon může člověk jednoduše, prosadit ho lze obtížněji. Lze vytvořit kvalitní, fungující systém bez vnitřní proměny člověka?*

JV: V žádném případě nelze. Češi jako takoví si nedokážou vládnout sami. Já jsem měl osobní vizi přidružit se k unii USA, jako je Hawaii. Proč by nemohlo Česko být jako X-tý stát? Američané by nám zde asi udělali pořádek. Myslím to jako nadsázku, ale proč ne?

MS: *Shodou okolností se Masarykovi líbila americká demokracie.*

JV: Denacifikaci dělali v Německu spojenci. Zde dekomunizaci dělali komunisté, což je rozdíl.

MS: *Myslíte si, že bychom si měli pozvat Američany, aby nám v oné dekomunizaci pomohli?*

JV: Víte, to je otázka politického konsensu, to je otázka volby.

MS: *Bylo řečeno, že se udělá tlustá čára - nejsme jako oni.*

JV: S tím souhlasím, ale spravedlnost musí být. V minulém režimu byla nespravedlnost. Je nutné, aby v novém režimu byla spravedlnost padni komu padni. Byl jsi udavač, poneseš za to důsledky. Státní bezpečnost použila seznamy udavačů gestapa, a tak část z nich přešla do jejich služeb. Bylo to založeno na hesle „rozděluj a panuj“ v tom smyslu, že na závisti byla postavena veškerá logika věci. Všichni jsme si rovni, všichni máme stejný žaludek a závist.

MS: *Nu, ovšem je otázkou, jak to lidé využijí, jak v sobě dokážou potlačit negativní stránky.*

... Imperativ ...

JV: Nedokážou. To je lidská záležitost. K tomu, aby došlo k nějakému narovnání, tak lidé musí vidět, že zlo je po právu potrestáno, a ne že se nic neděje.

MS: *Snad Václav Havel v tomto ohledu konal.*

JV: Pravda sama o sobě nezvítězí. Musí na to být struktury, které to prosadí.

MS: *To znamená soudy?*

JV: Jak ale může být justice ponechaná bez výrazných změn? Vždyť komunističtí soudci soudí do dnešních dnů. Spousta disidentů si stěžuje, a nic se neděje. Jak je toto možné?

MS: *Ano, někdo to může označit za výsměch spravedlnosti.*

JV: Je nastavený špatný systém. V Německu byl jiný. Vše vychází ze všeho. Vezměme si například školství. Děti dnes nevědí nic o roku 1989. Učitelé tak nesou obrovskou odpovědnost za celý vývoj, který byl. V aparátu byli učitelé, či spíše učitelky, kteří prznili děti. Soudružky učitelky tam zůstaly. Ony neměly zájem říkat, že jsem byla krávkou, byla jsem blbá. Tak mlčí a nic nedělají.

MS: *Lze soudit, že po dvaceti letech nastala očistná fáze.*

JV: Nebo je to lidem putna. Je to škoda, jelikož děti v podstatě nevědí, co bylo. A nikdo jim to neřekne. To proto, že rodiče na to nemají čas a děti si nevšímají. Je málokterá rodina řekne, podívej se, byla fronta na maso, nebylo ovoce, ...

MS: *... hlavně exotické, ...*

JV: ... hodnotné zboží bylo pod pultem, lidé byli zavíráni za své názory.

MS: *Zkrátka, když se neprovede větší očista v pravý čas, je to zlé.*

JV: Vidím to, že dnes je již pozdě.

MS: *Myslím si, že nikdy není pozdě.*

JV: Ano, ale nikde nevidím ochotu, sílu lidí, aby se angažovali v boji za očistu společnosti. Samotný jedinec to nedokáže. Osobně si myslím, že by musela vzniknout strana, společenství lidí, kteří by usilovali o zásadní věci. Zkrátka, když se sejdou lidé, kteří mají stejné myšlení, když promluví jeden, tak ostatní souhlasí a mohou nanejvýš vylepšovat svůj názor. Toto zde neexistuje.

MS: *Jinými slovy, v politice postrádáte konsensus, ...*

... Morálka a dopad ...

JV: ... slušnost a také je vhodné zmínit, že by politika měla být obětí. V současné době se zdůrazňuje fakt, aby lidé v politice přinesli oběť, ale čekají peníze, výhody, posty. Je absolutně nemravné, aby poslanci předpokládali: vstoupím do politiky a potřebuji peníze na cestování. To je přece absolutně nemravné. Tento zvyk byl přejat z komunistického režimu, kdy to byli nadlidé. Tito lidé se lehce přizpůsobili a v podstatě si v tom dobře žijí.

MS: *V devadesátých letech byla snaha omezit výhody politiků?*

JV: Imunita pro poslance by měla být pouze na řeč v parlamentu, a ne mimo. Když bude někdo chycen opilý, tak je opilý, a je to člověk jako člověk. Fakt, že je poslanec, tak by to pro něj mělo být přítěžující. V tu ránu by měl rezignovat.

MS: *Je vidět, že takovéto čistící mechanismy u nás neexistují. Je to jedním z důvodů, proč mnoho lidí je nespokojeno s politickou scénou. To proto, že nic nepřináší, jsou tam jen spory.*

JV: Vstoupili tam chudí lidé. A to jak z hlediska majetku, tak z hlediska ducha. Proto má úspěch kníže Schwarzenberg, jelikož on není součástí těchto praktik a nepotřebuje v politice fungovat, aby měl peníze. To lidem vyhovuje.

MS: *Pamatuji si, když Poděbrady navštívil kníže v roce 2010, tak se zmínil o skutečnosti, že jeho syn jej považuje za blázna. Kníže si nepotřebuje vydělávat politikou. On se snaží sloužit.*

JV: Ano, politika by měla být službou.

MS: *Kníže je aristokratem. Nedívá se na krátkodobé zájmy, ale snaží se dívat na věci s většího odstupu. Jako politik je ochoten přiznat, že též něco neví, což je také vlastnost, která přidává na charakteru.*

JV: Neodpovídá tak, jako dnes odpovídají politici. Naši představitelé jsou v pozici, že vše vědí, vše znají a na vše mají odpověď. Když vyjdu od sebe. Jsem technik, rozumím věcem technickým. Když se mě někdo zeptá na oblast zemědělství či právní, tak řeknu: „Nezlobte se, tomu rozumí kolega, a já ne.“ Ten problém mohu nastudovat, ale nemohu na něj odpovědět okamžitě.

MS: *Tento přístup měl být právě v politice. Pánové by si měli uvědomit, že mají své limity, a přiznat, že toto a toto již neví a raději to delegují.*

... Patologie ve společnosti ...

JV: Na politiku se nabalují spousty lidí, kteří politikaři, poté je to spousta lobbistů, kteří tím, že mají známé politiky, vydělávají. Tady vzniká již korupční prostředí, kdy v podstatě síla peněz pro

jednotlivce je obrovská. Za peníze jsou schopni udělat cokoliv. Do jisté míry bychom mohli říci, že to jsou prodejné děvky.

MS: *Neseme si to však z minulosti?*

JV: Pozor, korupce byla vždy. Byla též za první republiky. Je jen otázkou, do jaké míry se rozroste, do jaké míry je sledována a také trestána. V žebříčku korupčních zemí jsme ...

MS: *... na padesátém místě a ve srovnání klesáme.*

JV: Osobně bych řekl, že jsme na předních místech.

MS: *Ano, ale pokud vyjdeme ze sledování společnosti Transparency International, ta hodnocení sestavuje podle nejméně zkorumpovaných zemí. To jsou např. severské státy, Švýcarsko.*

JV: Na konci se objevují státy temné Afriky. Tam je zřejmě největší korupce. My se jim přibližujeme.

MS: *Dobrá, není to také z toho důvodu, že lidé, kteří se k moci dostali v devadesátých letech, politiku opustili? Dělali to lidé se zájmem a službou.*

JV: Určitě.

MS: *Následně jsme to nechali na nich samých.*

JV: Domnívali jsme se, že systém je nastartován a bude probíhat demokratickou cestou. Málokdo však tušil, že lidé, kteří nesli odpovědnost za minulou dobu, čekali, jestli se něco stane. Když zjistili, že se nic nestalo, tak jim otrnulo a začali pomalu prorůstat do nových struktur a podle toho to vše vypadá.

MS: *Jinými slovy se politika spojila s obchodem?*

JV: Je to obráceně. Obchod se spojil s politikou. To proto, že ten byl prvotní. Ten se snažil hledat cesty. Kdyby to byl čistě obchod, ale ten nebyl čistý. To byla řízená korupce. Jakékoliv dotační tituly v současnosti mají problémy s korupcí.

MS: *Ano, jsou projekty psané pro jisté firmy.*

JV: Pochopitelně.

MS: *Nádherným příkladem bylo napsání projektu na sčítání lidu na společnost Hewlett Packard. Výběrového řízení se účastnila i společnost Unicorn. Šéf této společnosti na to upozornil, a nic se nevyšetřilo. Jako by to šlo do ztracena.*

JV: Když si člověk vezme noviny, tak tam je uváděna špička ledovce. Jen si zvažte zbrojní zakázky, tak je to špička ledovce, kde probíhají obrovské peníze. Všichni dělají, že o ničem nevědí, ale samozřejmě musí vědět, že je to nesmysl a skrývá se v tom nepoctivost. Ti političtí nešťastníci do toho byli zamotaní, a nic se nestalo. Všichni obyčejní lidé to vidí a jsou z toho zhnuseni. Jen si vezměte jména, jako byl pan Gross a další.

MS: *To byli podprůměrní představitelé. A naše republika na to doplácela.*

JV: Ano, ale všichni to vidí. Výsledky byly medializovány. Nejsou ale vidět malí zlodějíčci, kterým se nestalo.

MS: *Na druhou stranu lze soudit, že jednodušeji chytíte malého zloděje než velkou rybu.*

JV: Zkrátka proto u nás je zhnusení z politiky. Můžeme uvést kauzu kakaového krále pana Krause. Z hlediska informací, které vyšly z médií, tak to byl jasný případ. Nic se nestalo. Dělal si z lidí blázný.

... Opět rok 1989 ...

MS: *Nevzbuzuje v člověku tato smutná skutečnost nutnost jednat stejně jako během roku 1989, když nejde provádět politiku v prostorách, které jsou k tomu určeny.*

JV: Podle mého názoru ulice nic nezmůže. To nejde. Tenkrát ano, jelikož to bylo spontánní hnutí všech lidí. Dnes například vidíte protesty odborářů. Odbory by měly hájit práva pracujícího člověka proti zaměstnavateli. Pokud začnou stávkovat lidé, kteří stávkují proti státu, proti reformám, tak je to pochopitelně politika v tom smyslu, že by chtěli narušit právní systém. Dnes to také znamená demokratický systém voleb. Ti lidé mohli volit jako ostatní lidé, kteří nejsou v odborech. Ti lidé chtěli změnu, chtěli něco jiného. Tito lidé by se více méně měli podřídit. Mají sice právo na stávku, ale to není dostatečný argument, jestliže odbory ztratily svou elementární věc, kterou by měly zastávat.

MS: *Politika je diskuse.*

JV: Ano, ale někdy je to názor proti názoru a někdo musí rozhodnout. Rozhodovací proces je na základě demokratických pravidel v tom, že když někdo vyhraje volby, lidé delegují pravomoc a věří mocenské skupině, která chce reformy provádět, tak se reformy musí provádět, byť to bolí. Žít na dluh nelze. Například socialisté říkají, že stát dluhy neplatí, přičemž se platit musí. Když budeme přemýšlet o státu, tak je to pomyslné. To jsou přece daňoví poplatníci. Lidé, kteří rozhazují peníze a jsou placeni ...

MS: *... za rozhazování peněz ...*

JV: ... z našich daní, tak to je na pováženou. Mělo by existovat demokratické pravidlo, že politik je sice volen na čtyři roky, ale měl by být odvolatelný, a to na základě referenda.

MS: *Ano, ale to je prvek přímé demokracie. Možná se k němu dostaneme. V Čechách je zastupitelská demokracie. Nejsme například ve Švýcarsku, třebaže mnozí lidé by jím rádi byli.*

JV: Ano, ovšem zastupitelé by se podle toho měli chovat.

MS: *Měli by respektovat postoje lidí – voličů.*

JV: Nyní se vracíme k tomu, že do politiky vstupují lidé ne kvůli veřejné oběti, ale pro získání zdrojů pro sebe, pro svou rodinu, pro své známé.

... Minulost a kontexty ...

MS: *Ještě bych se rád vrátil k vypořádávání se s minulostí a s tématem, které jsme právě diskutovali. Jak vnímáte toto spojení? Například Němci prošli denacifikací.*

JV: Zde je již pozdě. Soudím, že již je jiná doba. V této době to již nejde.

MS: *Proč? Vždyť se říká, že nikdy není pozdě.*

JV: Ano, ale pozdě na co? Zprv by musel být zájem od někoho, aby něco událo. Lidé natolik ovládají, je to natolik prorostlá struktura ... Mocenský aparát jako je stát, justice, policie, to všechno

je prorostlý systém, kdy se málokdy podaří něco čistého a rovného udělat. Většinou si lidé ze všeho dělají blázy.

... Poděbrady a region ...

MS: *Posuňme se dále – a to k tématu, jehož jsme se z části dotknuli, ale nevyčerpali jsme jej. Jak vnímáte politiku na poděbradské radnici? Jedná se o maloměsto. Porovnejte ji s tou, která se dělá na státní úrovni. Je politika v Poděbradech podle vašeho přesvědčení dostatečně efektivní?*

JV: Nyní?

MS: *Když to vezmete v tom posledním dvacetiletí. Začněme v roce 1990. Sám jste toho byl účasten.*

JV: V té době byla revoluční nálada a chuť pozvednout Poděbrady. Bohužel, mé očekávání nebylo naplněno. Došlo například k zásadním chybám, které byly pro město fatální. Město ztratilo rozhodující podíl v lázních. Za to však nese někdo odpovědnost. Dnes po prohrané bitvě je každý generálem. Podepsali na ní někteří, jako byl pan Malát, Ďurčanského nevyjímaje.

MS: *Myslíte si, že již v počátcích devadesátých let při obnovování správy věcí veřejných lidé prosazovali své partikulární zájmy?*

JV: Ne, v prvních dvou letech, když se scházelo zastupitelstvo, tak to byla parta lidí také ze stran Národní fronty jako národní socialisté, lidovci, komunisté a strany Poděbradského fóra. Lidé se scházeli a jednání bylo efektivní. Pracovní schůzky byly v přátelském tónu, kdy většina lidí chtěla, aby Poděbrady šly kupředu.

MS: *Jaká byla příčina toho, že najednou to přestalo fungovat?*

JV: Stalo se to, vznikly nové strany, do stran vstoupili lidé, kteří se následně dostali do vedení, a tím začal propad Poděbrad. K moci se nedostali osvícení lidé, ale lidé, kteří již začínali cítit, že ve funkcích mohou dosáhnout patřičných výhod, jak v oblasti finanční, tak majetkové. A to proto, že to vše mohou rozhodovat. Brzy to zjistili a počali se podle toho chovat. To je spojitá nádoba. Takovíto lidé počali mít peníze, majetky, a naše město šlo do háje.

MS: *Jinými slovy obecné blaho ...*

JV: ... pro ně nebylo prioritou.

MS: *Myslíte si, že generační budování demokracie na maloměstě přineslo své plody? Můžeme říci, že Poděbrady jsou stále lázeňským městem, i když je znát patrná redukce, mnoho domů bylo postaveno i rekonstruováno.*

JV: Ano, ale je otázkou za kolik peněz. Musíme se tázat, kdo z toho měl prospěch? Ale hlavně Poděbrady jako město měly svou tradici. V tradici se mělo pokračovat, nicméně došlo k porušení tradice.

MS: *V jakém smyslu? Sám komunistický režim byl velkým přerušením tradice. Zřejmě narážíte na navázání na odkaz první republiky v Poděbradech.*

JV: Pěknou ozdobou byl lázeňský park. Jeho začátek je spojen s lázeňským středem města. Sám park byl oplocen. Jednalo se o místa, kde nyní stojí centrální poliklinika. Také k tomu přispěl pan Jiránek, jenž za přispění zastupitelů upravil park, jenž původně byl v secesní podobě. Například v parku, kde je Libenského kolonáda, došlo k mírným obměnám a ráz zůstal zachován.

MS: *To je snad dobře?*

JV: Ano, ale k zásadní chybě došlo, že byl park zdevastován, když se mohla navodit atmosféra výjimečnosti. To, co tam bylo, není nic výjimečného. Sám to vidím jako tuctovou záležitost, která může být kdekoliv, a nemusela být zde. To proto, že zdejší lázně by se měly něčím vyznačovat. Nepochopení záměru bylo vidět na tom, jak pan zahradník Jiránek pojal ikonu Poděbrad květinové hodiny, kdy z toho udělal paskvil. To je třesnička na dortu neschopnosti pochopit historii Poděbrad, historii lázeňského parku, kde dříve byla pole.

... Město, věc veřejná a obchod ...

MS: *Pokud je známo, tak na pozemcích parku bylo zahradnictví. Rád bych se zeptal na kooperaci poděbradských podnikatelů s radnicí. Ne nadarmo se říká, že v jednotě je síla. Jistě by Poděbradům prospělo, aby zdejší podnikatelé a zastupitelé města našli společnou řeč?*

JV: Na toto lze těžko odpovídat, jelikož síla podnikatelů není taková. Poděbrady nejsou průmyslovým městem.

MS: *Pozor, jsou tu sklárny, lázně.*

JV: Ano, ale město ztratilo v lázních rozhodující podíl v této společnosti, a to považuji za zlé. Lázně a město vytvářejí spojené nádoby. Pokud toto nefunguje, tak nastává úpadek. Všude ve světě lázeňská města prosperují, Poděbrady neprosperují.

MS: *Zkrátka, není vidět jejich rozkvět jako ve třicátých letech minulého století. Nu, ovšem to je dobou, která se nikdy nevrátí a pro nás místní bude neustálou inspirací.*

JV: Ano, ale blízkost milionového města jako je Praha, navozuje možnost využít této blízkosti. Spojení po dálnici i železnici je slušné. Řekl bych, že za prvé je to chyba marketingová. Za druhé je to otázka nabídky služeb. Poděbrady by měly být dobrou adresou jak pro rehabilitaci, rekonvalescenci, tak i pro ozdravné pobyty a návštěvníky, jelikož z nemocných město nic nemá. Když sem přijedou návštěvníci, kteří se zde pobaví, kteří si zde odpočinou, tak to přinese výdělek místním obchodníkům.

MS: *S tím lze souhlasit, ovšem „míček“ je na straně nejen radnice. Samozřejmě závisí též na aktivitě podnikatelů. Sám si myslím, že vedení dialogu o směřování města Poděbrady by mělo být zájmem všech, a zvláště těch, kdo město řídí a kdo ve městě dává lidem práci.*

JV: Lázně jako podnik jsou spojitou nádobou s městem. Lázeňský park lázeňskou společnost nestojí ani korunu přičemž údržba parku, vysázení stromům stromů stojí miliony. To máte stejné, jako kdybyste byl obchodník a já bych vám udržoval obchod a vy byste pouze kasíroval peníze. Myslím si, že zde musí být určitá symbióza a schopnost se těchto aktivit zúčastnit. Nemohu přece žít na úkor jiných. Zde se lidé snaží, aby prostředí bylo pěkné a přívětivé, aby sem lidé rádi jezdili. Jednou věcí je prostředí, ale služby jsou jinou věcí. Ty však na úrovni nejsou.

... Kauzy ...

MS: *Člověk by mohl s vámi souhlasit. Když se člověk prochází na lázeňské kolonádě, tak uvidí, jak jeden z hlavních lázeňských domů chátrá a chátrá.*

JV: Zde není co řešit. Jsme v situaci, kdy včera bylo pozdě, neboť toto mělo dávno začít fungovat. Vnímám to jako chybu pana Ďurčanského, pana Maláta, kdy oni nezachytili trend privatizace. Například město Třeboň získalo tamní lázně, a Poděbrady ne. Podle mého názoru možnosti zde byly.

MS: *Lze soudit, že takoví moudří pánové, kteří byli na radnici, se možná domnívali, že trh „vyřeší“ vše. Nechť to zprivatizujeme.*

JV: To je právě nepochopení.

MS: *Jsou to přece lidé, kteří vytvářejí trh?*

JV: Trh je jednou věcí a nadčasovost myšlení je druhou věcí. Stačí se podívat na poděbradskou Záložnu, ...

MS: *... výraznou neorenesanční stavbu.*

JV: Je to strategický objekt ve městě, kdy díky divoké privatizaci jej získal pan Tolar, jenž s tím měl jisté záměry, ale jak to dopadlo, všichni vidí.

MS: *Dobrá, ovšem může být vznesena námitka, že ne každý podnikatelský projekt se povede.*

JV: To věřím. Město však mělo mít možnost do toho zasáhnout a nějakým způsobem Záložnu získat. To se ovšem nestalo, protože to nebylo zajímavé z hlediska všimného.

MS: *Opět se dostáváme ke korupci.*

JV: Nyní, pokud se bude dařit, a nechci to zakřiknout, tak město získá Záložnu do konce června.

MS: *To by bylo na blahopřání, pokud by se tak stalo!*

JV: Ano, ovšem to je vykoupeno tvrdou prací, jelikož pokud město získá Záložnu, a doufám, že ano, tak budeme na počátku, neboť objekt je zchátralý, zdevastovaný. A to díky různým činnostem lidí, kteří tam fungovali. Následně budeme muset nalézt dotační titul, protože Záložna bude stát 21 milionů, na to se bude muset vzít úvěr, ale aby většina oprav šla na dotaci. Mnou odhadovaná částka bude 20 až 30 milionů korun. Je to začátek cesty, kdy se Poděbrady začnou zvedat z prachu. Je to v lidech - a toto také tvoří jeden segment. Sám vidíte, že se podařilo to, co všichni chtěli. Je to dále uvedení květinových hodin do původního stavu. Bylo to ve volebním programu všech stran, které vyhrály. Je to pouhá třesnička na dortu. Je to maličkost, ale na ní je vidět, že lidé z vedení města mají zájem, aby město začalo prosperovat. 24. června 2011 se otevírá ostrov, který byl zavřený 40 let. Ve stejný den se otevře nový pramen, kdy bude voda vyvedena přímo ze země, nebude to přes úpravnu. Měl by to být jeden z nejlepších zdrojů minerálky v Poděbradech. To můžeme považovat za návraty do původních kolejí, kdy město fungovalo pro lidi.

... Práce lidí ve městě ...

MS: *Zmínil jste plnění slibů, které dal kandidát během volební kampaně. To je však ojedinělé.*

JV: Ano, a proto říkám, že se nyní dostali do vedení lidé, kteří své sliby myslí vážně, a ne jako vábníčku pro voliče.

MS: *Psaní volebního programu není pouhé slohové cvičení.*

JV: Bylo to opravdu na základě anket mezi obyvateli, bylo to na základě širokého průzkumu myšlení veřejnosti. Lidé či z nich složené strany ve volbách vyhrály. Jejich sliby se dají sledovat. Maloměsto to vidí, zdali se ve městě sliby plní. Všichni se téměř znají. Považuji volbu pana doktora Langra za vynikající.

MS: Nu, ale jsou lidé, kteří mohou namítnout, že právě doktor Langr je člověk, který byl spjat s minulostí.

JV: Toto uznávám. Na druhou stranu – každý má svou historii. Vůči mně je to relativně mladý člověk. Před dvaceti lety byl reportérem Československé televize. Byl obviňován ze spoluúčasti se Státní bezpečností. Dnes můžete obvinít kdekoho. Jako jeden z mála, neboť šel do komunální politiky a věděl, že v Poděbradech tyto zvěsti fungují, si nechal udělat osvědčení, nechal se prolustrovat, prověřit soudy a má opravu soudní rozhodnutí, na němž je napsáno, že nebyl účastníkem těchto nezákonných akcí. Pochopitelně to na něm zanechalo jisté stopy. Mně by to také vadilo, kdyby mě někdo obviňoval. Uznávám ale biblické rčení „Kdo je bez viny, hod' kamenem“. Soudím, že každý něco má. Z tohoto jej nikdo vinit nemůže. Svou prací ukazuje, že je patriot a že svou prací zvládá. Město tak dokáže kočírovat a vést kupředu.

MS: Ve svém mládí obhajoval ideologii komunismu a v průběhu času prozřel. V současné době tvrdí, že ideologie, či lépe ideologizace věcí do politiky nepatří.

JV: Když se ohlédnete po lidech, objevíte lidi, jako byl Pavel Kohout. Takoví lidé dostali rozum a přišli na to, že udělali omyl. Osobně bych to hodnotil jako mladickou nerozvážnost. Dnes dokazuje, že je velice schopný a osobně bych si přál, aby ve vedení města zůstal minimálně dvě volební období. To proto, aby byla kontinuita práce. Pokud by tam nastoupili nešťastníci, kteří nám sloužili před doktorem Langrem, tak to by opětovně byla tragédie.

MS: Když o tom přemýšlím, tak docházím též ke stejnému závěru. Možná bychom poté mohli hovořit o Langrově generaci. Ostatně budoucnost je otevřená.

... Město a pravomoci ...

MS: Nyní se vraťme k lokální politice. Ještě bych se zeptal na skutečnost, která souvisí se správou obce. Myslíte si, že by bylo dobré, kdyby obce měly co nejvíce pravomocí a mohly si i například určovat daně, které by byly placeny v určitém regionu, než aby vše diktoval stát?

JV: Nu, aby obec mohla vyvíjet nějakou svou činnost, musí mít peníze. To je elementární věc. Rozdělování daní z celostátního balíku je diskutabilní otázkou. V současné době probíhají diskuse o možnosti přidání peněz malým obcím, aby mohly lépe hospodařit ve své obci. Je přece rozdíl mezi Prahou a Poděbrady.

MS: Ano, Praha je sídlem mnoha společností, a Poděbrady jsou pouhým lokálním městem, třebaže jsou zde slavné lázně.

JV: V tom vidíme nepoměr. Poděbrady jako neprůmyslové město, pokud každá obec bude řešit příjmy na základě produkce podnikatelů, na tom může tratit. Výběr daní je specifikován v daňovém zákoně.

MS: Tuším v zákoně o daňovém určení.

JV: Takový pan Bakala je za vodou. Podniká po celém světě, avšak peníze jdou tam, kde má přihlášenou svou činnost, což je Modrava.

MS: Ne nadarmo se říká, že Modrava je bohatší než Praha.

JV: Kdybychom zde měli takového Bakalu, tak by se nám hovořilo lépe.

MS: Na druhou stranu zde máme drobné podnikatele, máme sklárny, máme zde ne nevýznamnou stáčírnou pramenité vody, máme lázně.

JV: Právě že nemáme. V tomto ohledu je tu málo peněz.

MS: Nu, ale měli bychom si uvědomit, že blahobyt se dělá prací, ne čísly. Zdali se bude město rozvíjet, či ne, záleží na konkrétních lidech.

JV: Obec, když kdysi chtěla získat peníze, tak měla právo vařit pivo, měla svá jatka, což v Poděbradech bylo. Z toho plynuly finance, které pomáhaly rozpočtu města. To proto, že daňoví poplatníci platí statutární zastupitele, ale mimo to si platí i údržbu, servis města. Finanční možnosti jsou ale omezené. Aby byl vyrovnaný rozpočet, tak musí být požadavky a možnosti vyrovnané.

MS: Sluší se říci, že Poděbrady nejsou zadluženým městem. Na to minulá správa dbaly.

JV: Ano, ale odpovím oklikou. Když chci získat slušné bydlení, tak si jej musím koupit. Když na ně nemám, tak si musím vzít hypotéku. Mohu však bydlet a fungovat. Neplatím nájem a mám svůj dům. To, že město není zadluženo, je dobré. Z druhé strany, pokud by se investovalo do něčeho, co by městu přinášelo užitek a z dlouhodobého hlediska by to byla progresa, může to být na škodu, jelikož město mohlo investovat do nějakého projektu, jenž by Poděbrady vytáhl daleko výše, než jsou.

MS: Je to však lidmi.

JV: Musí zde být někdo, kdo projekt bude realizovat. Měli bychom využívat dobré polohy blízko milionové Prahy, skvělých rekreačních podmínek.

... Úředníci v samosprávě ...

MS: Dobrá, jste jeden z radních. Hovoříme-li o efektivním hospodaření, neměli bychom vynechat ani úředníky. Jak vnímáte administrativu, která je na radnici? Není náhodou přebujelá?

JV: Těžko to mohu říci. Sám neznám tamní systém. Myslím si však, že problém je jinde.

MS: Tážu se také proto, že lidé většinou nařikají na byrokraty.

JV: Soudím, že v Poděbradech problém není. Zde spíše nacházíme stav, že lidé mají „zájem“ na tom pracovat, ale těžko se nacházejí odborníci. Uvedu příklad. V roce 2011 byl vypsán konkurz na vedoucí pozici na městském úřadě. Přihlásili se lidé, kteří zdaleka nesplňovali parametry poptávky. Je to dané odborností. Jsem přesvědčen, že lidé, kteří něco umí, tak soukromě podnikají, jelikož ve státní správě nejsou odměny tak vysoké, aby je motivovaly k práci pro samosprávu. Nutno dodat, že sami lidé si neváží práce.

MS: Člověka to vede k úvaze, aby stát, samospráva byla malá, ale výkonná. Jde o to, aby tam nebyli lidé, kteří si přijdou do svého zaměstnání vypít kávu, nalakovat nehty.

JV: To snad v Poděbradech není. Soudím, že za půl roku z toho nemůžeme dělat závěry. Myslím si však, že zeštíhlení administrativní části by v budoucnu mohlo být prospěšné. Není to ale mou osobní prioritou.

MS: Podle vás ...

JV: ... to není kardinální. Spíše bych se nažil změřit na odborníky, kteří mají zájem a něco o resortu vědí. To proto, aby jisté projekty šly v Poděbradech kupředu. Dotační tituly jsou vždy zdrojem korupce. Někdy jsou předraženými záležitostmi.

MS: V první polovině roku by měl probíhat audit v První realitní.

JV: Zde je spíše obrovský problém s městskou kanalizací.

MS: *Jinými slovy, staré dluhy vycházejí na povrch?*

JV: Je to záležitost, která se táhne z roku 2004, kdy absolutně nekvalitní práce byla převzata, a dnes se zjišťuje, že je z více jak poloviny špatná.

... Dotace u EU ...

MS: *Užíval jste v dialogu spojení „dotační tituly“. Obce v současnosti využívají k financování svých projektů peněz z Evropské unie. Jak se díváte na peníze z Evropských fondů? Nejsou tím, které napomáhají korupci, než aby podpořily zlepšení v konkrétné oblasti veřejné správy?*

JV: To bych neřekl. V tom bych problém neviděl. Vidím však ten problém, že Evropská unie je jeden velký grant. V podstatě peníze již dostávají projekty, které jsou od prvopočátku zkreslené, kde se s korupcí počítá. To následně vede k předražení akcí, třebaže by náklady mohly být poloviční. V projektech se s tím a priori počítá. To je můj pohled, který však nemohu dokázat. Nikde na veřejnosti bych s tím nemohl vystoupit, neboť by to bylo špatně prokazatelné obvinění. Jsem však o tom přesvědčen.

MS: *Na druhou stranu, neděláme si příliš iluzí o tom, že Evropská unie nám pomůže?*

JV: Evropská unie je však kapitolou sama pro sebe v oblasti administrativního aparátu. Ano, tam je byrokratický aparát, jenž si žije nad poměry. Právě tam bychom mohli hledat úspory. Shodou okolností do evropské kasy přispíváme též. Nic není zdarma.

MS: *Snad tak často se o tom nemluví.*

JV: Realizuje se tam politika „z jedné kapsy do druhé kapsy“. Je to pouze přelití peněz přes Unii. Ano, v některých případech je to velká štedrost, ale právě v byrokratickém aparátu Unie bychom mohli hledat rezervy. Tam si lidé žijí za peníze všech daňových poplatníků.

MS: *Domníváte se, že Poděbrady jsou schopny efektivně využívat peníze z Evropské unie? Byly zde realizovány cyklostezky, zastávky autobusů. Jak byste k tomu přistupoval sám, aby peníze, které „dostaneme“, byly vydány na věci, které dané město potřebuje a díky nimž bude dán rozvojový impuls.*

JV: Rozhodně bych je využil smysluplněji, jelikož cyklostezky zdaleka nesplňují parametry. Právě Evropská unie přispěje penězi, ale bohužel projekty jsou špatné od počátku. To se však dál nešetří.

MS: *Ne nadarmo se říká, že červ je skryt v detailu.*

JV: Projekty jsou nedomyšlené, nedopracované, zmatečné. Stačí se podívat na investici ve škole Na Valech, kdy k antukovému hřišti nebyla přivedena voda. To je přece od počátku chyba projektu. Tuto skutečnost nikdo z aparátu nepochytil. Hlavně že byla dotace. Lidé vidí dotaci, ale nevidí práci, která za tím má být odvedena.

MS: *Ne nadarmo je něco viditelného, a něco neviditelného.*

MS: *Jaké neuralgické body vnímáte v rámci proměn společnosti?*

JV: Je to odtržení vládnoucích elit od reality a propojení politiky s byznysem – tzv. klientelismus. Politikům, kteří přes noc pohádkově zbohatnou, se normální lidé diví, ale orgány v trestním zřízení to

neznepokojuje.

MS: *Poslední otázka se týká budoucnosti. Jak vidíte postavení naší republiky i třeba malého lázeňského města?*

JV: Dobře.

MS: *Jste skrytým optimistou.*

JV: Ne, já jsem skutečný optimistou. Je to v lidech. Věřím, že když lidé jako pan Langr, pan Uhlíř či pan Mikolanda budou v čele města, dokážou městu dát mnoho pozitivního. Když si přitáhnou jim podobné, není čeho se bát. Na druhé straně i negativní lidé přitahují, a to vidíme v poděbradské nedávné minulosti.

P.S.:

MS: *Jak jste se osobně účastnil obnovy demokracie a kapitalismu?*

JV: Byl jsem jedním ze zakladatelů OF v Poděbradech. Byl jsem v prvním zastupiteli města po „sametové revoluci“ a byl jsem také i v první radním města.

MS: *Účastnil jste se kuponové privatizace, jakožto velké příležitosti obnovy kapitalismu?*

JV: Účastnil jsem se, ale nezbohatl.

MS: *Co jste říkal na rozdělení Československa na dvě samostatné republiky? Nepřispělo rozdělení k eliminaci slovenského nacionalismu, což vedlo k lepší spolupráci v rámci Vísehradského společenství a také k opětovnému setkání zemí v Evropské unii?*

JV: Rozdělení Československa se mně nelíbilo. Na slovenské straně převládla snaha po samostatnosti. Rozdělení proběhlo v klidu, a to byla obrovská devíza do budoucnosti. To se také dnes projevuje na našich nadstandardních vztazích.